

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

Αριθμ. Πρωτ : 1744
Αθήνα, 22/04/2015

ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Έγγραφο Διαβούλευσης¹

- 1. Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων*
- 2. Κοστολόγηση του κύκλου ζωής*

¹Το παρόν έγγραφο δεν περιέχει κανενός είδους νομική δέσμευση ούτε διαθέτει νομική ισχύ.

Περιεχόμενα

Σελ.

Περιεχόμενα	2
Α. Οι νέες οδηγίες και το έργο της ενσωμάτωσής τους	3
Β. Μεθοδολογία και διαδικασία διαβούλευσης	4-5
Γ. Επιλογές – Ερωτήσεις προς διαβούλευση	6-9
Δ. Στοιχεία επικοινωνίας	10
Παραρτήματα	11 - 18

A. Οι νέες οδηγίες και το έργο της ενσωμάτωσής τους

Η πολιτική στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και η αναθεώρηση των σχετικών οδηγιών εντάχθηκε σε συνολικό πρόγραμμα με σκοπό τον ριζικό εκσυγχρονισμό των δημοσίων συμβάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, συμβάλλοντας στην υλοποίηση των στόχων της στρατηγικής “Ευρώπη 2020” για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Η μεταρρύθμιση της νομοθεσίας σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο αποτέλεσε μία από τις δώδεκα δράσεις προτεραιότητας της πράξης για την ενιαία αγορά που δημοσιεύθηκε τον Απρίλιο του 2011. Στο πλαίσιο αυτό, υιοθετήθηκαν, τον Ιανουάριο του 2014, και δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις 28/3/2014, οι τρεις νέες οδηγίες²:

•2014/23/ΕΕ (L94), για την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης έργων και υπηρεσιών (για πρώτη φορά χωριστή οδηγία για τις παραχωρήσεις).

•2014/24/ΕΕ (L94), για τις δημόσιες συμβάσεις (στον κλασικό τομέα) προς αντικατάσταση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ και

•2014/25/ΕΕ (L94), για τις συμβάσεις που συνάπτονται από φορείς στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών (ΟΚΩ) προς αντικατάσταση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

Οι οδηγίες τέθηκαν σε ισχύ στις 17 Απριλίου 2014.

Τα κράτη μέλη έχουν 24 μήνες για την ενσωμάτωση των διατάξεων των νέων οδηγιών στο εθνικό δίκαιο, ενώ ειδικά για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων με ηλεκτρονικά μέσα έχουν 30 μήνες επιπλέον. Τούτο συνεπάγεται ότι **η Ελλάδα υποχρεούται να εναρμονίσει τις ρυθμίσεις της εσωτερικής της έννομης τάξης με αυτές των νέων Οδηγιών της Ε.Ε. μέχρι την 18η Απριλίου 2016.**

Δυνάμει του άρθρου 2 παρ. 2 περ. (β) του ν. 4013/2011 (Α/204), η **Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων** έχει καταστεί αρμόδια και φέρει την ευθύνη για την εισήγηση ρυθμίσεων προς την Κυβέρνηση και τη Βουλή αναφορικά με την ενσωμάτωση του ευρωπαϊκού δικαίου στην εθνική έννομη τάξη στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων. Προς τον σκοπό αυτό και προκειμένου πρωτίστως να τηρηθεί η ως άνω ορισθείσα προθεσμία ενσωμάτωσης των παραπάνω Οδηγιών, η Αρχή ορίστηκε ως σημείο επαφής για το έργο της ενσωμάτωσης των οδηγιών με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και έχει συγκροτήσει, με πρωτοβουλία της, Ομάδες Εργασίας με έργο την προετοιμασία και εισήγηση προς τα αρμόδια κυβερνητικά όργανα πράξεων ενσωμάτωσης³ των νέων οδηγιών. Στις εν λόγω ομάδες εργασίας συμμετέχουν, πλην των νομικών εμπειρογνομόνων της Αρχής και εκπρόσωποι των καταρχήν αρμόδιων Υπουργείων (Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, Γενική Γραμματεία Υποδομών, Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ, Υπουργείο Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας), καθώς και της Μονάδας Παρακολούθησης Διαγωνισμών & Συμβάσεων του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου (Μο.Πα.Δι.Σ/ΚΔΕΟΔ).

² Τα πλήρη κείμενα των τριών νέων οδηγιών μπορείτε να βρείτε και στην ιστοσελίδα της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. www.eaadhsy.gr ή www.hsppa.gr /Νομοθεσία / Ενωσιακό δίκαιο

³ Για λόγους οικονομίας στο παρόν έγγραφο οι όροι “πράξη ενσωμάτωσης”, “νομοθετικό κείμενο”, “νομοθέτημα”, και “κείμενο” χρησιμοποιούνται με το ίδιο νόημα και δεν προσδιορίζουν απαραίτητα τον τύπο νομοθετήματος (νόμος, π.δ. κλπ).

Β. Μεθοδολογία και διαδικασία διαβούλευσης

Μέχρι σήμερα δεν είθισται να διενεργείται ευρεία διαβούλευση για θέματα ενσωμάτωσης οδηγιών δημοσίων συμβάσεων στην εθνική έννομη τάξη.

Δεδομένου ότι οι οδηγίες, αφενός παρέχουν επιλογές στα κράτη μέλη και αφετέρου, τους επιβάλλουν υποχρεώσεις και με σκοπό, τόσο την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση αυτών των διαθέσιμων επιλογών, όσο και την ορθότερη και αποτελεσματικότερη τήρηση των υποχρεώσεων από την πλευρά της Ελλάδας, αποφασίσθηκε η διενέργεια ευρείας, ουσιαστικής και σε ένα αρχικό στάδιο διαβούλευσης, προκειμένου να σταθμιστούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα κάθε επιλογής και ενδεχομένως να ανευρεθούν και λύσεις στις όποιες αγκυλώσεις. Στην απόφαση όμως αυτή οδήγησε και ένα άλλο χαρακτηριστικό των νέων οδηγιών, η ύπαρξη περισσότερων επιλογών στα κράτη μέλη, η οποία οφείλεται ιδίως στην θεώρηση των δημοσίων συμβάσεων ως ενός αγορακεντρικού εργαλείου που πρέπει να χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο της στρατηγικής “Ευρώπη 2020” για την επίτευξη έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, παράλληλα με τη διασφάλιση της πλέον αποδοτικής χρήσης των δημόσιων πόρων, την διευκόλυνση της συμμετοχής των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στις δημόσιες συμβάσεις και την αξιοποίηση των τελευταίων για την επίτευξη κοινών κοινωνικών στόχων (στρατηγική χρήση δημοσίων συμβάσεων)⁴.

Υπογραμμίζεται ότι η διαβούλευση περιορίζεται αυστηρά στις επιλογές που παρέχουν οι νέες οδηγίες στα κράτη μέλη και σε καμία περίπτωση στις υποχρεώσεις που επιβάλλονται. Ωστόσο σε ορισμένες περιπτώσεις τίθενται ερωτήσεις σχετικά με τα μέτρα που ενδείκνυται ή πρέπει να ληφθούν από το κράτος ώστε να μπορούν να εφαρμοστούν οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται από τις οδηγίες (εφαρμοστικά μέτρα, τα οποία μπορεί να αφορούν είτε ρυθμίσεις ουσίας, είτε, ιδίως, ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας δημοσίων φορέων ή διαδικαστικές ρυθμίσεις).

Σε συνέχεια των παραπάνω σχεδιάστηκε μία άτυπη -μη θεσμοθετημένη- διαδικασία η οποία στόχο έχει να:

- είναι κατά το δυνατόν πιο ευέλικτη,
- θέσει τα βασικά ζητήματα σε ένα χρονικό στάδιο πριν την οριστική σύνταξη των πράξεων ενσωμάτωσης,
- απευθυνθεί σε συγκεκριμένους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που είτε είναι αρμόδιοι/ενδιαφερόμενοι για συγκεκριμένα ζητήματα που άπτονται των οδηγιών (π.χ. θέματα εργατικής, περιβαλλοντικής νομοθεσίας), είτε εμπλέκονται με οιονδήποτε τρόπο στη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων (π.χ. αναθέτουσες αρχές, κεντρικές αρχές αγορών, οικονομικοί φορείς και ενώσεις αυτών) και
- εκταθεί πριν και πέραν της θεσμοθετημένης διαδικασίας διαβούλευσης του ν. 4048/2012 - που θα ακολουθήσει μετά την οριστικοποίηση από την Κυβέρνηση των σχεδίων των πράξεων ενσωμάτωσης, δεδομένου ότι η πείρα έχει δείξει ότι στο χρονικό σημείο που συνήθως διενεργείται η διαδικασία αυτή (λίγο πριν την κατάθεση των νομοσχεδίων στη Βουλή) δεν υπάρχει επαρκής χρόνος να ενσωματωθούν βασικές στρατηγικές επιλογές του κράτους/κυβέρνησης.

Προκειμένου να επιτευχθεί η ευρύτερη και ουσιαστικότερη δυνατή διαβούλευση αλλά και για λόγους διαφάνειας:

- κατεβλήθη προσπάθεια να αποτυπωθεί και να ανευρεθεί το σύνολο των εμπλεκόμενων δημοσίων και ιδιωτικών φορέων προς τους οποίους θα στοχεύσει η διαβούλευση αποστέλλοντας τους τα σχετικά έγγραφα διαβούλευσης (είτε ειδικά είτε γενικά),
- τα έγγραφα διαβούλευσης που θα απευθύνονται στο ευρύ κοινό (και όχι μόνο σε στοχευμένους αποδέκτες όπως το παρόν) θα αναρτώνται τόσο στην ιστοσελίδα της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, www.eaadhsy.gr και www.hsppa.gr όσο και στην ιστοσελίδα της Ανοικτής Διακυβέρνησης www.opengov.gr δεδομένου ότι οι

⁴ βλ. αιτ. σκέψη (2) οδηγίας 2014/24/ΕΕ και αιτ. σκέψη (4) οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

φορείς είναι εξοικειωμένοι σε διαδικασίες διαβούλευσης που διεξάγονται σε αυτόν τον διαδικτυακό τόπο,

•πέραν των ανωτέρω, σε περίπτωση που οι αποδέκτες των εγγράφων διαβούλευσης θεωρούν ότι πρέπει αυτά (όλα ή κάποια εξ αυτών) να απευθυνθούν σε κάποιον επιπλέον ειδικότερο αρμόδιο/εμπλεκόμενο φορέα/υπηρεσία, παρακαλούνται, είτε να τα διαβιβάζουν οι ίδιοι, είτε να αποστέλλουν σχετική ειδοποίηση με τα στοιχεία επικοινωνίας του φορέα αυτού στην ηλεκτρονική διεύθυνση odigies@eaadhsy.gr, ώστε η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. να τον περιλάβει στη λίστα αποδεκτών.

Μετά το πέρας της διαβούλευσης θα υπάρξει ενημέρωση για τις ληφθείσες απαντήσεις. Το σύνολο ή μέρος των απαντήσεων που θα σταλούν ενδέχεται να δημοσιοποιηθεί.

Γ. Θέματα και ερωτήσεις προς διαβούλευση

Στο παρόν κεφάλαιο τίθενται οι βασικές επιλογές, στις οποίες πρέπει να προβεί το κράτος – μέλος κατά την ενσωμάτωση των νέων οδηγιών, σχετικά με τις θεματικές των κριτηρίων ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων⁵ και της κοστολόγησης του κύκλου ζωής⁶ των προς ανάθεση έργων , αγαθών ή υπηρεσιών. Ταυτόχρονα, δίδονται διευκρινίσεις και τίθενται συγκεκριμένες **επιλογές** και **ερωτήσεις** προς τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς για απάντηση με χρήση ελεύθερου κειμένου.

Οι αποδέκτες του παρόντος εγγράφου παρακαλούνται να εξετάσουν τα υπό κρίση θέματα και να καταθέσουν τις προτάσεις/απαντήσεις τους, αφού μελετήσουν τις σχετικές διατάξεις των οδηγιών, αναφέροντας συνοπτικά [με χρήση ελεύθερου κειμένου] και τους λόγους για αυτές. Παρακαλούνται στις προτάσεις τους να αναφέρουν σε ποια συγκεκριμένη ερώτηση/θέμα απαντούν.

Οι απαντήσεις θα συνδράμουν ιδιαιτέρως στην καταγραφή και προσπάθεια εξισορρόπησης των διαφόρων επιχειρημάτων και στην πληροφόρηση των αρμόδιων κυβερνητικών οργάνων για τις συνιστώμενες λύσεις.

ΘΕΜΑ 1: Περιορισμοί στη χρήση της τιμής/κόστους ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης

Διευκρινίσεις :

Στις νέες οδηγίες της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις, μοναδικό κριτήριο ανάθεσης ορίζεται η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά⁷ υπό την έννοια ότι η τελική επιλογή του αναδόχου αποτελεί την οικονομικά καλύτερη λύση μεταξύ αυτών που προσφέρονται. Διευκρινίζεται ωστόσο ότι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά εξακολουθεί να μπορεί να εκτιμηθεί στη βάση

- είτε της τιμής (στην ουσία κριτήριο χαμηλότερης τιμής),
- είτε του κόστους,
- είτε της βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής.

Περαιτέρω, οι οδηγίες παρέχουν την ευχέρεια στα κράτη – μέλη⁸ προκειμένου να ενισχυθεί το στοιχείο της ποιότητας (πχ σε συμβάσεις με αντικείμενο πνευματικές /διανοητικές εργασίες), να περιορίζουν τη χρήση της τιμής ή του κόστους ως μοναδικού κριτηρίου ανάθεσης για την αξιολόγηση της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς. Η δυνατότητα αυτή λαμβάνει υπόψιν της και το γεγονός ότι, ενδεχομένως, για ορισμένες συμβάσεις, (πχ προϊόντα τυποποιημένα και ετοιμοπαράδοτα “off-the-shelf”) αρμόζει το κριτήριο της χαμηλότερης τιμής.

Στο σημείο αυτό ενδεικτικά αναφέρεται ότι στην Ελλάδα, η ανάθεση συμβάσεων έργων, στις οποίες εφαρμόζονται τα συστήματα υποβολής προσφορών που προβλέπονται στο άρθρο 4 περ. (α), (β), (γ) και (ε) του ν. 3669/2008, γίνεται με μοναδικό κριτήριο ανάθεσης αυτό της χαμηλότερης τιμής, όπως ορίζεται στο άρθρο 14 των Προτύπων Τευχών Τύπου Α και Β (ΦΕΚ 2897/Β/15.11.2013).

Επιλογή 1η

Κατά την άποψή σας, θεωρείτε σκόπιμο, :

α) Να ενσωματωθεί η δυνατότητα αποκλεισμού ή περιορισμού της τιμής ή του κόστους, ως μοναδικού κριτηρίου ανάθεσης για την αξιολόγηση της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς για ορισμένα είδη συμβάσεων ή κατηγορίες αναθετούσων αρχών/αναθετότων φορέων⁹ ή

⁵ Άρθρα 67 οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 82 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ

⁶ Άρθρα 68 οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 83 οδηγίας 2014/25/ΕΕ

⁷ Αιτιολογική σκέψη 89 οδηγίας 2014/24/ΕΕ

⁸ Τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 67 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρου 82 οδηγίας 2014/25/ΕΕ

⁹ ο.π. υποσ 8

β) να μην ενσωματωθεί ο παραπάνω περιορισμός και να παραμείνει στην ευχέρεια των αναθετουσών αρχών/αναθέτοντων φορέων η ελεύθερη επιλογή του κριτηρίου ανάθεσης στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων;

Παρατηρήσεις ή σχόλια στις ερωτήσεις (α) και (β) της Επιλογής 1 του Θέματος 1:

Επιλογή 2η

Στην περίπτωση που στην προηγούμενη Επιλογή απαντήσετε το 1-α, κατά την άποψή σας θεωρείτε σκόπιμο κατά την ενσωμάτωση

(α) να απαγορευθεί η πρόβλεψη της τιμής ή του κόστους ως μοναδικού κριτηρίου ανάθεσης δημόσιας σύμβασης (σε περίπτωση θετικής απάντησης, αναφέρατε συνοπτική αιτιολογία); ή

(β) να απαγορευθεί η πρόβλεψη της τιμής ή του κόστους ως μοναδικού κριτηρίου ανάθεσης
(i) για συγκεκριμένες κατηγορίες αναθετουσών αρχών / αναθέτοντων φορέων ή
(ii) για ορισμένα είδη συμβάσεων ή
(iii) για ορισμένα είδη συμβάσεων και συγκεκριμένες κατηγορίες αναθετουσών αρχών/αναθέτοντων φορέων;
ή

(γ) να περιοριστεί η δυνατότητα χρήσης της τιμής ή του κόστους ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης
i) για συγκεκριμένες κατηγορίες αναθετουσών αρχών/αναθέτοντων φορέων ή
ii) για ορισμένα είδη συμβάσεων ή
iii) για ορισμένα είδη συμβάσεων και συγκεκριμένες κατηγορίες αναθετουσών αρχών/αναθέτοντων φορέων

Στην περίπτωση που επιλέξετε το β ή το γ παρακαλείσθε να προσδιορίσετε με ακρίβεια και επαρκή αιτιολόγηση, ανάλογα των περιπτώσεων i, ii ή iii τις συγκεκριμένες κατηγορίες αναθετουσών αρχών/ αναθέτοντων φορέων, τα συγκεκριμένα είδη δημοσίων συμβάσεων ή τον συνδυασμό αυτών που προτείνετε.

Παρατηρήσεις ή σχόλια στην Επιλογή 2 του Θέματος 1:

Θέμα 2 : Κοστολόγηση του κύκλου ζωής έργου, προμήθειας, υπηρεσίας

Γενικά :

Στις νέες οδηγίες της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις, οι αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς ενθαρρύνονται να επιλέξουν κριτήρια ανάθεσης, τα οποία θα τους επιτρέψουν να αποκτήσουν έργα, αγαθά και υπηρεσίες υψηλής ποιότητας, που είναι τα πλέον κατάλληλα για τις ανάγκες τους, αξιολογώντας κάθε φορά την καλύτερη αναλογία τιμής-ποιότητας. Για να προσδιορίσουν οι αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη

προσφορά, εκτός των περιπτώσεων που μοναδικό κριτήριο ανάθεσης είναι η χαμηλότερη τιμή, μπορούν να χρησιμοποιήσουν μία προσέγγιση κοστολόγηση του κύκλου ζωής των προς ανάθεση έργων, αγαθών ή υπηρεσιών.

Ως «κόστος κύκλου ζωής», νοείται το συνολικό κόστος που θα επιφέρει ένα προϊόν, μια υπηρεσία ή ένα έργο στην αναθέτουσα αρχή/αναθέτονα φορέα στη διάρκεια της χρήσιμης ζωής του. Κατά συνέπεια, η έννοια του «κόστους κύκλου ζωής» περιλαμβάνει, τόσο το “εσωτερικό” κόστος, όπως οι δαπάνες έρευνας, ανάπτυξης, παραγωγής, μεταφοράς, χρήσης, συντήρησης και απόρριψης στο τέλος του κύκλου ζωής, όσο και πτυχές του κόστους που οφείλονται σε εξωτερικούς περιβαλλοντικούς παράγοντες που συνδέονται με την προμήθεια, την υπηρεσία ή το έργο στη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, εφόσον η χρηματική του αξία μπορεί να προσδιοριστεί και να επαληθευθεί¹⁰.

Ερώτηση 1: Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων σας, παρακαλείσθε να:

α) μας γνωστοποιήσετε τις γενικές παρατηρήσεις σας επί των άρθρων των νέων οδηγιών που προωθούν την προσέγγιση της κοστολόγησης του κύκλου ζωής

-και-

β) μας γνωστοποιήσετε ποια θα ήταν, κατά τη γνώμη σας, τα πλέον ενδεδειγμένα εφαρμοστικά μέτρα (π.χ κανονιστική πράξη, μη δεσμευτικές κατευθυντήριες οδηγίες κλπ), που θα πρέπει να λάβει η χώρα μας, κατά τη μεταφορά των νέων οδηγιών στην εθνική έννομη τάξη, για την καλύτερη εφαρμογή των σχετικών άρθρων, σε συνάρτηση με τις επικρατούσες εθνικές πολιτικές και συνθήκες (παρακαλείσθε να παραθέσετε σχετική τεκμηρίωση της πρότασής σας).

Διευκρινίσεις: Κατά την επιλογή των προτεινόμενων εθνικών μέτρων εφαρμογής εκ μέρους του φορέα σας, θα ήταν χρήσιμο να ληφθούν υπόψη: **α)** η Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κοινωνική και Οικονομική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών. Πρόγραμμα βελτίωσης της καταλληλότητας και της αποδοτικότητας του κανονιστικού πλαισίου (REFIT): Αποτελέσματα και επόμενα βήματα, COM (2013) 685 και **β)** η Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κοινωνική και Οικονομική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών. Πρόγραμμα βελτίωσης της καταλληλότητας και της αποδοτικότητας του κανονιστικού πλαισίου (REFIT): Τρέχουσα κατάσταση και προοπτικές, COM (2014) 368, καθόσον αμφότερες προωθούν τη μείωση του κανονιστικού φόρτου, μέσω της παρακολούθησης του οριζόντιου (κανονιστικού) αντικτύπου .

Παρατηρήσεις ή σχόλια στην Ερώτηση 1 του Θέματος 2:

Ερώτηση 2: Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων σας και εξ όσων είστε σε θέση να γνωρίζετε, έχει θεσπισθεί σχετικό εθνικό θεσμικό πλαίσιο που, είτε καθιστά υποχρεωτική, είτε καταλείπει στη διακριτική ευχέρεια των αναθετουσών αρχών / αναθετόντων φορέων, τη χρήση ποσοτικών ή αριθμητικών δεικτών ή άλλης μεθόδου για την κοστολόγηση του κύκλου ζωής και εάν ναι, πώς και σε ποιους τομείς, εφαρμόζονται μέχρι σήμερα οι σχετικές διατάξεις από τον φορέα σας? Αν όχι, κρίνεται σκόπιμο να θεσπισθεί; Ποιος είναι κατά τη γνώμη σας, ο αρμόδιος φορέας για την θέσπισή του;

¹⁰ Πρβλ και αιτιολογικές σκέψεις 96 και 97 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 101 και 102 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

Παρατηρήσεις ή σχόλια στην Ερώτηση 2 του Θέματος 2:

Οριζόντια διευκρίνιση: Για διευκόλυνση των αποδεκτών του παρόντος εγγράφου, στο Παράρτημα που ακολουθεί παρατίθενται οι συναφείς με τα ανωτέρω θέματα διατάξεις και τα αντίστοιχα Παραρτήματα των Οδηγιών.

Τέλος επισημαίνεται ότι, ανεξάρτητα από τις απαντήσεις σε όλα τα παραπάνω, είναι ευπρόσδεκτες ενδεχόμενες παρατηρήσεις/σχόλια που δεν έχουν συμπεριληφθεί στις παραπάνω ερωτήσεις/επιλογές, εφόσον αφορούν θέματα του παρόντος εγγράφου διαβούλευσης, ήτοι:
ΘΕΜΑ 1. Περιορισμοί στη χρήση της τιμής/κόστους ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης
ΘΕΜΑ 2. Κοστολόγηση κύκλου ζωής

Δ. Στοιχεία επικοινωνίας

Παρακαλούμε για τις απαντήσεις σας επί των θεμάτων του παρόντος εγγράφου διαβούλευσης **μέχρι τις 15 Μαΐου 2015:**

- στην ιστοσελίδα www.opengov.gr
- στην ηλεκτρονική διεύθυνση odigies@eaadhsy.gr
- στη δ/ση Λ. Κηφισίας 7 Αθήνα, τ.κ. 115 23

Τηλ. επικοινωνίας: 213 2124 738
213 2124 743
213 2124 768
213 2124 766
213 2124 732

Οι απαντήσεις σας είναι πολύτιμες για το έργο της ενσωμάτωσης. Σας ευχαριστούμε για το χρόνο που διαθέσατε να διαβάσετε το παρόν έγγραφο.

Για οποιοσδήποτε παρατηρήσεις σας επί της διαδικασίας διαβούλευσης (βλ. παραπάνω Β.), μπορείτε να απευθύνεστε στο τηλ. **213 2124 732**.

Η Προϊσταμένη

Δ/σης Νομικών

Υπηρεσιών

και

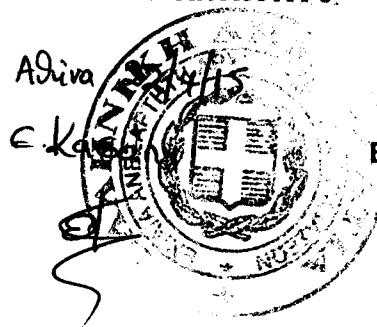
Συντονίστρια της Ο.Ε για

την ενσωμάτωση της

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ οδηγίας 2014/24/ΕΕ

Αθήνα

Ε.Κα

Ευανθία Σαββίδη

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- 1. Αιτιολογικές σκέψεις και σχετικές διατάξεις Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ,**
- 2. Παράρτημα XIII οδηγίας 2014/24/ΕΕ και αντίστοιχο Παράρτημα XV οδηγίας 2014/25/ΕΕ)**

1. Α) Αιτιολογικές Σκέψεις οδηγίας 2014/24/ΕΕ (αντιστοίχιση με αιτιολογικές σκέψεις οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

(89) Η έννοια των κριτηρίων ανάθεσης είναι κεντρική στην παρούσα οδηγία. Είναι, ως εκ τούτου, σημαντικό να εκτίθενται οι σχετικές διατάξεις με τον πλέον απλό και ομαλό τρόπο. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση του όρου: «η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά» ως κυρίαρχης έννοιας, καθώς η τελική επιλογή των αναδόχων θα πρέπει να γίνει σύμφωνα με την κρίση της επιμέρους αναθέτουσας αρχής περί της οικονομικά καλύτερης λύσης μεταξύ αυτών που προσφέρονται. Προς αποφυγή σύγχυσης με το κριτήριο ανάθεσης που είναι σήμερα γνωστό ως «η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά» στις οδηγίες 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ, θα πρέπει να γίνεται χρήση διαφορετικού όρου για την κάλυψη αυτής της έννοιας, δηλαδή της «καλύτερης αναλογίας τιμής-ποιότητας». Συνεπώς, θα πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με τη σχετική νομολογία που αφορά τις οδηγίες αυτές, εξαιρουμένων των περιπτώσεων όπου η παρούσα οδηγία προβλέπει λύση σαφώς διαφορετική ως προς την ουσία. **(αντίστοιχη αιτιολογική σκέψη υπ' αριθμ 94 οδηγίας 2014/25/ΕΕ)**

(90) Η ανάθεση της σύμβασης θα πρέπει να πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που να εξασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τις αρχές της διαφάνειας, της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης, με σκοπό να διασφαλίζεται αντικειμενική σύγκριση της σχετικής αξίας των προσφορών, ώστε να προσδιορίζεται, σε συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού, ποια προσφορά είναι η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη. Θα πρέπει να προβλέπεται ρητά ότι η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά θα πρέπει να εκτιμάται βάσει της καλύτερης αναλογίας τιμής-ποιότητας, πράγμα το οποίο θα πρέπει να περιλαμβάνει πάντοτε στοιχείο αποτελεσματικότητας σε σχέση με την τιμή ή το κόστος. Θα πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά θα μπορούσε επίσης να εκτιμηθεί μόνο βάσει της αποτελεσματικότητας σε σχέση με την τιμή ή το κόστος. Επίσης, υπενθυμίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές είναι ελεύθερες να ορίσουν τα κατάλληλα ποιοτικά πρότυπα μέσω τεχνικών προδιαγραφών ή μέσω των όρων εκτέλεσης της σύμβασης.

Προκειμένου οι δημόσιες προμήθειες να στραφούν περισσότερο προς την ποιότητα, θα πρέπει να επιτραπεί στα κράτη μέλη να απαγορεύουν ή να περιορίζουν τη χρήση μόνο της τιμής ή μόνο του κόστους για την αξιολόγηση της πιο συμφέρουσας προσφοράς από οικονομική άποψη, εφόσον το κρίνουν σκόπιμο.

Για να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης κατά την ανάθεση συμβάσεων, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να υποχρεούνται να δημιουργούν τις απαιτούμενες συνθήκες διαφάνειας, ώστε να μπορούν όλοι οι προσφέροντες να ενημερώνονται επαρκώς για τα κριτήρια και τις ρυθμίσεις που θα ισχύουν κατά τη λήψη της απόφασης για την ανάθεση της σύμβασης. Θα πρέπει συνεπώς να υποχρεώνονται οι αναθέτουσες αρχές να αναφέρουν τα κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης και τη σχετική στάθμιση καθενός εξ αυτών. Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει, ωστόσο, να έχουν τη δυνατότητα να παρεκκλίνουν από την αναφορά της στάθμισης των κριτηρίων σε πλήρως δικαιολογημένες περιπτώσεις, τις οποίες πρέπει να μπορούν να αιτιολογούν, όταν η στάθμιση αυτή δεν μπορεί να καταρτιστεί εκ των προτέρων, ιδίως λόγω της πολυπλοκότητας της σύμβασης. Σε αυτές τις περιπτώσεις, θα πρέπει να αναφέρουν τα κριτήρια σε φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας. **(αντίστοιχη αιτιολογική σκέψη υπ' αριθμ 95 οδηγίας 2014/25/ΕΕ)**

(91) Δυνάμει του άρθρου 11 της ΣΛΕΕ οι απαιτήσεις της περιβαλλοντικής προστασίας πρέπει να ενταχθούν στον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών και δράσεων της Ένωσης, ιδίως προκειμένου να προωθηθεί η αειφόρος ανάπτυξη. Η παρούσα οδηγία διευκρινίζει με ποιον τρόπο οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης, ενώ ταυτόχρονα εγγυάται στις αρχές αυτές τη δυνατότητα να επιτυγχάνουν, για τις συμβάσεις τους, την καλύτερη σχέση ποιότητας/τιμής. **(αντίστοιχη αιτιολογική σκέψη υπ' αριθμ 96 οδηγίας 2014/25/ΕΕ)**

(92) Κατά την εκτίμηση της καλύτερης αναλογίας τιμής-ποιότητας, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να καθορίζουν τα σχετικά με το αντικείμενο της σύμβασης οικονομικά και ποιοτικά κριτήρια τα οποία θα χρησιμοποιήσουν για τον σκοπό αυτό. Τα κριτήρια αυτά θα πρέπει, συνεπώς, να επιτρέπουν τη συγκριτική αξιολόγηση του επιπέδου απόδοσης που προσφέρει κάθε προσφορά σε συνάρτηση με το αντικείμενο της σύμβασης, όπως ορίζεται στις τεχνικές προδιαγραφές. Όσον αφορά την καλύτερη αναλογία τιμής-ποιότητας, στην παρούσα οδηγία παρατίθεται μη εξαντλητικός κατάλογος πιθανών κριτηρίων ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών και κοινωνικών πτυχών. Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να ενθαρρύνονται ώστε τα κριτήρια ανάθεσης που επιλέγουν να τους επιτρέπουν να αποκτούν έργα, αγαθά και υπηρεσίες υψηλής ποιότητας που να ανταποκρίνονται κατά τον καλύτερο τρόπο στις ανάγκες τους.

Τα επιλεγμένα κριτήρια ανάθεσης δεν θα πρέπει να παρέχουν στην αναθέτουσα αρχή απεριόριστη ελευθερία επιλογής και θα πρέπει να διασφαλίζουν τη δυνατότητα πραγματικού και δίκαιου ανταγωνισμού και να συνοδεύονται από ρυθμίσεις που να επιτρέπουν την ουσιαστική εξακρίβωση των πληροφοριών που παρέχουν οι προσφέροντες.

Για να προσδιοριστεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, εξασφαλίζεται η καλύτερη σχέση ποιότητας/τιμής, η απόφαση ανάθεσης της σύμβασης δεν θα πρέπει να βασίζεται μόνο σε μη κοστολογικά κριτήρια. Τα ποιοτικά κριτήρια θα πρέπει συνεπώς να συνοδεύονται από ένα κοστολογικό κριτήριο το οποίο θα μπορούσε, ανάλογα με την επιλογή της αναθέτουσας αρχής, να είναι είτε η τιμή είτε μια προσέγγιση βασιζόμενη στη σχέση αποδοτικότητας-κόστους, όπως, επί παραδείγματι, η κοστολόγηση του κύκλου ζωής. Τα κριτήρια ανάθεσης δεν θα πρέπει, ωστόσο, να θίγουν την εφαρμογή εθνικών διατάξεων που καθορίζουν τις αμοιβές για ορισμένες υπηρεσίες ή σταθερές τιμές για ορισμένα αγαθά. **(αντίστοιχη αιτιολογική σκέψη υπ' αριθμ 97 οδηγίας 2014/25/ΕΕ)**

(93) Όπου οι εθνικές διατάξεις καθορίζουν την αμοιβή για ορισμένες υπηρεσίες ή τις τιμές ορισμένων προμηθειών, θα πρέπει να διευκρινίζεται ότι εξακολουθεί να είναι δυνατή η αποτίμηση της σχέσης ποιότητας-τιμής επί τη βάση και άλλων παραγόντων πέραν της τιμής ή της αμοιβής μόνον. Ανάλογα με τη σχετική υπηρεσία ή προϊόν, στους παράγοντες αυτούς μπορεί, για παράδειγμα, να περιλαμβάνονται οι όροι παράδοσης και πληρωμής, πτυχές της εξυπηρέτησης μετά την πώληση (π.χ. η έκταση των συμβουλευτικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών αντικατάστασης) ή περιβαλλοντικές ή κοινωνικές πτυχές (π.χ. αν τα βιβλία τυπώθηκαν σε ανακυκλωμένο χαρτί ή χαρτί που έχει παραχθεί με αειφόρο εκμετάλλευση της ξυλείας, οι δαπάνες που οφείλονται σε περιβαλλοντικούς εξωτερικούς παράγοντες ή αν προωθείται η κοινωνική ένταξη μειονεκτούντων ατόμων ή μελών ευάλωτων κοινωνικών ομάδων μεταξύ των προσώπων που συμμετέχουν στην εκτέλεση της σύμβασης). Δεδομένου ότι υπάρχουν πολλές δυνατότητες αποτίμησης της σχέσης ποιότητας-τιμής στη βάση ουσιαστικών κριτηρίων, θα πρέπει να αποφεύγεται η χρησιμοποίηση της κλήρωσης ως μοναδικού μέσου ανάθεσης της σύμβασης. **(αντίστοιχη αιτιολογική σκέψη υπ' αριθμ 98 οδηγίας 2014/25/ΕΕ)**

(94) Στις περιπτώσεις όπου η ποιότητα του απασχολούμενου προσωπικού επηρεάζει το επίπεδο απόδοσης της σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν ως κριτήριο ανάθεσης την οργάνωση, τα προσόντα και την πείρα του προσωπικού

στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση της σχετικής σύμβασης, καθώς αυτό μπορεί να επηρεάσει την ποιότητα της εκτέλεσης της σύμβασης και, κατ' επέκταση, την οικονομική αξία της προσφοράς. Ένα τέτοιο παράδειγμα θα μπορούσαν να αποτελέσουν οι συμβάσεις για υπηρεσίες διανοητικής φύσεως, όπως οι υπηρεσίες συμβούλων ή αρχιτεκτόνων. Οι αναθέτουσες αρχές που κάνουν χρήση αυτής της δυνατότητας θα πρέπει να διασφαλίζουν, με κατάλληλα συμβατικά μέσα, ότι το προσωπικό που έχει αναλάβει την εκτέλεση της σύμβασης πληροί τα καθορισθέντα ποιοτικά πρότυπα και ότι η αντικατάσταση του προσωπικού αυτού είναι δυνατή μόνο με τη συναίνεση της αναθέτουσας αρχής, η οποία ελέγχει ότι οι αντικαταστάτες παρέχουν ισοδύναμα εχέγγυα ποιότητας. **(αντίστοιχη αιτιολογική σκέψη υπ' αριθμ 99 οδηγίας 2014/25/ΕΕ)**

(95) Είναι εξαιρετικά σημαντικό να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό των δημόσιων προμηθειών για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Εν προκειμένω, θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι οι δημόσιες προμήθειες είναι ουσιώδεις για τη δημιουργία καινοτομίας, η οποία έχει μεγάλη σημασία για τη μελλοντική ανάπτυξη στην Ευρώπη. Εντούτοις, δεδομένων των σημαντικών διαφορών μεταξύ διαφόρων τομέων και αγορών, δεν θα ήταν σκόπιμος ο καθορισμός γενικών υποχρεωτικών απαιτήσεων για προμήθειες στον περιβαλλοντικό και τον κοινωνικό τομέα και στον τομέα της καινοτομίας.

Η νομοθεσία της Ένωσης έχει ήδη ορίσει υποχρεωτικές απαιτήσεις όσον αφορά τις προμήθειες για την επίτευξη ειδικών στόχων στους τομείς των οχημάτων οδικών μεταφορών [οδηγία 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και του εξοπλισμού γραφείου (κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 106/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Επιπλέον, έχει προχωρήσει σημαντικά ο καθορισμός κοινών μεθοδολογιών για την κοστολόγηση κύκλου ζωής.

Κρίνεται, επομένως, σκόπιμο να διατηρηθεί αυτή η πρακτική, ήτοι να εναπόκειται στις ειδικές ανά τομέα νομοθετικές πράξεις ο ορισμός υποχρεωτικών στόχων και σκοπών σε συνάρτηση με τις ιδιαίτερες πολιτικές και συνθήκες που επικρατούν στον κάθε τομέα καθώς και η προώθηση της ανάπτυξης και της χρήσης ευρωπαϊκών προσεγγίσεων για την κοστολόγηση του κύκλου ζωής ως μέσου περαιτέρω ενίσχυσης της χρήσης των δημόσιων προμηθειών προς στήριξη της διατηρήσιμης ανάπτυξης. **(αντίστοιχη αιτιολογική σκέψη υπ' αριθμ 100 οδηγίας 2014/25/ΕΕ)**

(96) Τα εν λόγω ειδικά ανά τομέα μέτρα θα πρέπει να συμπληρωθούν από προσαρμογή των οδηγιών 2004/17/ΕΚ και 2001/18/ΕΚ ώστε να δοθεί στις αρμόδιες αρχές η δυνατότητα να προωθούν τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη στο πλαίσιο των στρατηγικών τους για τις προμήθειες. Θα πρέπει, συνεπώς, να καταστεί σαφές ότι, εκτός εάν η εκτίμηση βασίζεται μόνο στην τιμή, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσδιορίζουν την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά και το χαμηλότερο κόστος χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση κοστολόγησης του κύκλου ζωής. Η έννοια της κοστολόγησης του κύκλου ζωής περιλαμβάνει όλες τις πτυχές του κόστους καθ' όλον τον κύκλο ζωής των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών.

Περιλαμβάνει, συνεπώς, το εσωτερικό κόστος, όπως το κόστος της έρευνας που θα διεξαχθεί, της ανάπτυξης, της παραγωγή, της μεταφοράς, της χρήσης, της συντήρησης και της απόρριψης στο τέλος του κύκλου ζωής, μπορεί όμως να περιλαμβάνει και τις πτυχές του κόστους που οφείλονται σε εξωτερικές περιβαλλοντικές παρενέργειες, όπως η ρύπανση που προκαλεί η εξόρυξη των πρώτων υλών που χρησιμοποιούνται στο προϊόν ή προκαλούνται από αυτό ή την κατασκευή του, υπό την προϋπόθεση ότι είναι δυνατή η χρηματική αποτίμηση και η παρακολούθησή τους. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούν οι αναθέτουσες αρχές για την εκτίμηση των πτυχών του κόστους που οφείλονται σε εξωτερικές περιβαλλοντικές παρενέργειες θα πρέπει να καθορίζονται εκ των προτέρων με αντικειμενικό τρόπο που δεν δημιουργεί διακρίσεις και να είναι προσβάσιμες από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι μέθοδοι αυτές είναι δυνατό να καθορίζονται σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο· ωστόσο, για να αποφεύγονται στρεβλώσεις του ανταγωνισμού λόγω εξατομικευμένων μεθοδολογιών, θα πρέπει να παραμένουν γενικές, υπό την έννοια ότι δεν θα πρέπει να αναπτύσσονται ειδικά για μία συγκεκριμένη διαδικασία δημόσιων προμηθειών.

Θα πρέπει να αναπτυχθούν κοινές μεθοδολογίες σε επίπεδο Ένωσης για τον υπολογισμό του κόστους του κύκλου ζωής για συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών ή υπηρεσιών. Όταν αναπτύσσονται αυτές οι κοινές μεθοδολογίες, η χρήση τους θα πρέπει να καθίσταται υποχρεωτική.

Ακόμη, θα πρέπει να εξετάζεται η σκοπιμότητα καθιέρωσης κοινής μεθοδολογίας για την κοστολόγηση του κύκλου κοινωνικής ζωής, λαμβανομένων υπόψη υπάρχουσών μεθοδολογιών, όπως των Κατευθυντηρίων Γραμμών για την Κοινωνική Ανάλυση του Κύκλου Ζωής Προϊόντων που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του Περιβαλλοντικού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών. **(αντίστοιχη αιτιολογική σκέψη υπ' αριθμ 101 οδηγίας 2014/25/ΕΕ)**

(97) Επίσης, προκειμένου να ενταχθεί καλύτερα η κοινωνική και η περιβαλλοντική παράμετρος στις διαδικασίες προμήθειας, θα πρέπει να επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές να χρησιμοποιούν για τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν βάσει της δημόσιας σύμβασης κριτήρια ανάθεσης ή όρους εκτέλεσης σύμβασης τα οποία να καλύπτουν κάθε πτυχή και στάδιο του κύκλου ζωής τους, από την εξόρυξη των πρώτων υλών για το προϊόν έως το στάδιο της απόρριψής του, περιλαμβανομένων και των παραγόντων που εμπλέκονται στη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, παροχής ή εμπορίας και των όρων εμπορίας των εν λόγω έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, ή ειδικές διαδικασίες σε μεταγενέστερο στάδιο του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης. Κριτήρια και όροι που αναφέρονται σε τέτοιες διαδικασίες παραγωγής ή παροχής είναι, επί παραδείγματι, η μη χρήση τοξικών χημικών στην παραγωγή των αγορασθέντων προϊόντων ή η παροχή των αγοραζόμενων υπηρεσιών με τη χρήση ενεργειακά αποδοτικών μηχανημάτων. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα κριτήρια και τους όρους αυτούς περιλαμβάνονται επίσης κριτήρια ανάθεσης ή όροι εκτέλεσης σύμβασης που αφορούν την παροχή ή τη χρήση προϊόντων δίκαιου εμπορίου κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της προς ανάθεση σύμβασης. Τα κριτήρια και οι προϋποθέσεις που αφορούν την εμπορία και τους όρους της μπορούν φερ' ειπείν, να αναφέρουν το γεγονός ότι το προϊόν προέρχεται από ισότιμη εμπορία, συμπεριλαμβανομένης της απαίτησης καταβολής ελάχιστης τιμής ή πριμ σε σχέση με την τιμή στους παραγωγούς. Οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης που αφορούν περιβαλλοντικές παραμέτρους είναι δυνατό να περιλαμβάνουν, επί παραδείγματι, την παράδοση, τη συσκευασία και τη διάθεση των προϊόντων και, σε ό,τι αφορά τα έργα και τις υπηρεσίες, τη μείωση των απορριμμάτων ή την αποδοτικότητα των πόρων.

Εντούτοις, ο όρος της σύνδεσης με το αντικείμενο της σύμβασης αποκλείει κριτήρια και όρους σχετιζόμενους με γενική εταιρική πολιτική, η οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παράγοντας που χαρακτηρίζει τη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής ή παροχής των αγοραζόμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, δεν θα πρέπει να επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές να απαιτούν από τους προσφέροντες να διαθέτουν εταιρική πολιτική για κοινωνική ή περιβαλλοντική ευθύνη. **(αντίστοιχη αιτιολογική σκέψη υπ' αριθμ 102 οδηγίας 2014/25/ΕΕ)**

(99) Αντικείμενο κριτηρίων ανάθεσης ή όρων εκτέλεσης της σύμβασης μπορούν να αποτελέσουν επίσης μέτρα που προσβλέπουν στην προστασία της υγείας του προσωπικού που συμμετέχει στη διαδικασία παραγωγής, στη διευκόλυνση της κοινωνικής ενσωμάτωσης μειονεκτούντων ατόμων ή μελών ευάλωτων ομάδων μεταξύ των ατόμων στα οποία έχει ανατεθεί η εκτέλεση της σύμβασης, ή στην κατάρτιση με αντικείμενο τις δεξιότητες που απαιτούνται για την εν λόγω σύμβαση, υπό την προϋπόθεση ότι αφορούν έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν βάσει της σύμβασης. Παραδείγματος χάρη, κριτήρια ή όροι αυτού του είδους μπορούν να αναφέρονται, μεταξύ άλλων, στην απασχόληση μακροχρόνια ανέργων ή στην υλοποίηση μέτρων κατάρτισης για ανέργους ή νέους κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της προς ανάθεση σύμβασης. Στις τεχνικές προδιαγραφές οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να περιλαμβάνουν κοινωνικές απαιτήσεις αυτού του είδους που να χαρακτηρίζουν ευθέως το προϊόν ή την υπηρεσία, όπως η δυνατότητα πρόσβασης σε άτομα με αναπηρία ή ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες. **(αντίστοιχη αιτιολογική σκέψη υπ' αριθμ 104 οδηγίας 2014/25/ΕΕ)**

B) Άρθρα Οδηγίας 24/2014/ΕΕ (αντιστοίχιση με άρθρα οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

Άρθρο 2 (περίπτωση 16 άρθρου 2 οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

Ορισμοί

“1.(20) ως «κύκλος ζωής» νοούνται όλα τα διαδοχικά και/ή διασυνδεδεμένα στάδια, συμπεριλαμβανομένων της έρευνας και της ανάπτυξης που θα πραγματοποιηθούν, της παραγωγής, της εμπορίας και των όρων της, της μεταφοράς, της χρήσης και της συντήρησης, καθ’ όλη τη διάρκεια ύπαρξης ενός προϊόντος ή ενός έργου ή της παροχής μιας υπηρεσίας, από την αγορά των πρώτων υλών ή την παραγωγή των πόρων μέχρι την απόρριψη, την εκκαθάριση και το τέλος της υπηρεσίας ή χρήσης”.

Άρθρο 67 (άρθρο 82 οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων

1. Με την επιφύλαξη των εθνικών νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων σχετικά με την τιμή ορισμένων αγαθών ή την αμοιβή ορισμένων υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές βασίζουν την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

2. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά σύμφωνα με τη γνώμη της αναθέτουσας αρχής προσδιορίζεται βάσει της τιμής ή του κόστους, με χρήση προσέγγισης αποτελεσματικότητας σε σχέση με το κόστος, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής, σύμφωνα με το άρθρο 68 και μπορεί να περιλαμβάνει τη βέλτιστη σχέση τιμής-ποιότητας, η οποία εκτιμάται βάσει κριτηρίων συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ποιοτικών, περιβαλλοντικών και/ή κοινωνικών πτυχών που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης. Στα κριτήρια αυτά μπορούν να περιλαμβάνονται, φερ’ ειπείν:

α) η ποιότητα, περιλαμβανομένης της τεχνικής αξίας, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, η προσβασιμότητα, ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες, τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και καινοτόμα χαρακτηριστικά και η εμπορία και οι σχετικοί όροι·

β) η οργάνωση, τα προσόντα και η πείρα του προσωπικού στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση της σύμβασης, αν η ποιότητα του διατεθέντος προσωπικού μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στο επίπεδο απόδοσης της σύμβασης, ή

γ) η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική βοήθεια, οι όροι παράδοσης, όπως η ημερομηνία παράδοσης, η διαδικασία και η περίοδος παράδοσης, ή η περίοδος εκτέλεσης.

Το στοιχείο του κόστους δύναται επίσης να λαμβάνει τη μορφή σταθερής τιμής ή κόστους βάσει του οποίου οι οικονομικοί φορείς θα ανταγωνίζονται αποκλειστικά και μόνο βάσει ποιοτικών κριτηρίων.

Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης ή να περιορίζουν τη χρήση τους σε ορισμένες κατηγορίες αναθετουσών αρχών ή ορισμένα είδη συμβάσεων.

3. Τα κριτήρια ανάθεσης θεωρούνται ότι συνδέονται με το αντικείμενο της δημόσιας σύμβασης εφόσον συνδέονται με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που θα παρασχεθούν στο πλαίσιο της σύμβασης σε σχέση με οποιαδήποτε πτυχή της και σε οποιοδήποτε από τα στάδια του κύκλου ζωής της, περιλαμβανομένων και των παραγόντων που εμπλέκονται:

α) στη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, διάθεσης ή εμπορίας των εν λόγω έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, ή

β) στη συγκεκριμένη διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής της,

έστω και αν οι εν λόγω παράγοντες δεν αποτελούν μέρος της υλικής υπόστασής της.

4. Τα κριτήρια ανάθεσης δεν έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή απεριόριστης ελευθερίας επιλογής στην εν λόγω αναθέτουσα αρχή. Διασφαλίζουν τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού και συνοδεύονται από προδιαγραφές που επιτρέπουν την αποτελεσματική επαλήθευση των πληροφοριών που παρέχονται από τους προσφέροντες, προκειμένου να αξιολογείται ο βαθμός συμμόρφωσής τους προς τα κριτήρια ανάθεσης. Εάν υπάρχουν αμφιβολίες, οι αναθέτουσες αρχές επαληθεύουν αποτελεσματικά την ακρίβεια των πληροφοριών και αποδειξουν τις οποίες παρέχουν οι προσφέροντες.

5. Η αναθέτουσα αρχή διευκρινίζει στα έγγραφα της προμήθειας τη σχετική στάθμιση που προσδίδει σε καθένα από τα κριτήρια που έχουν επιλεγεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, εκτός εάν αυτό καθορίζεται μόνο βάσει της τιμής.

Η στάθμιση αυτή μπορεί να εκφράζεται με την πρόβλεψη περιθωρίου διακύμανσης με το κατάλληλο μέγιστο εύρος.

Εάν δεν είναι δυνατή η στάθμιση για αντικειμενικούς λόγους, η αναθέτουσα αρχή επισημαίνει τα κριτήρια με φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας.

Άρθρο 68 (αντίστοιχο άρθρο 83 οδηγίας 2014/25/ΕΕ) Κοστολόγηση του κύκλου ζωής

“1. Η κοστολόγηση του κύκλου ζωής καλύπτει, στον βαθμό που αρμόζει, ένα μέρος ή το σύνολο των ακόλουθων ειδών κόστους κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός προϊόντος, μιας υπηρεσίας ή ενός έργου:

α) κόστος που βαρύνει την αναθέτουσα αρχή ή άλλους χρήστες, όπως:

i) το κόστος που σχετίζονται με την απόκτηση,

ii) το κόστος χρήσης, όπως για την κατανάλωση ενέργειας και άλλων πόρων,

iii) το κόστος συντήρησης,

iv) το κόστος που αφορά το τέλος του κύκλου ζωής, όπως το κόστος της συλλογής και της ανακύκλωσης·

β) το κόστος που οφείλεται σε περιβαλλοντικές εξωτερικές παρενέργειες που συνδέονται με το προϊόν, την υπηρεσία ή τις εργασίες στη διάρκεια του κύκλου ζωής, εφόσον η χρηματική αξία του μπορεί να προσδιοριστεί και να επαληθευτεί· στο κόστος αυτό μπορεί να περιλαμβάνεται το κόστος των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και άλλων εκπομπών ρύπων, καθώς και το κόστος για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής.

2. Όταν μια αναθέτουσα αρχή αξιολογεί το κόστος χρησιμοποιώντας προσέγγιση κοστολόγησης του κύκλου ζωής, αναφέρει στα έγγραφα της προμήθειας τα δεδομένα που πρέπει να υποβάλουν οι προσφέροντες και τη μέθοδο που θα χρησιμοποιήσει για την κοστολόγηση του κύκλου ζωής βάσει των εν λόγω δεδομένων.

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του κόστους που οφείλεται σε περιβαλλοντικές εξωτερικές παρενέργειες οφείλει να πληροί το σύνολο των ακόλουθων προϋποθέσεων:

α) βασίζεται σε κριτήρια που μπορούν να επαληθευτούν με αντικειμενικό τρόπο και δεν εισάγουν διακρίσεις. Συγκεκριμένα, όταν δεν έχει εκπονηθεί για επαναλαμβανόμενη ή συνεχή εφαρμογή, δεν συνεπάγεται αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων·

β) είναι προσιτή σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη·

γ) τα απαιτούμενα δεδομένα μπορούν να παρασχεθούν με εύλογες προσπάθειες από φυσιολογικά επιμελείς οικονομικούς φορείς, περιλαμβανομένων των φορέων τρίτων χωρών που είναι μέρη της ΣΠΔ ή άλλων διεθνών συμφωνιών από τις οποίες δεσμεύεται η Ένωση.

3. Στις περιπτώσεις όπου με νομοθετική πράξη της Ένωσης έχει καταστεί υποχρεωτική μια κοινή μέθοδος υπολογισμού του κόστους του κύκλου ζωής, η εν λόγω κοινή μέθοδος εφαρμόζεται για την αξιολόγηση του κόστους κύκλου ζωής.

Κατάλογος των εν λόγω νομοθετικών και, κατά περίπτωση, των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων με τις οποίες συμπληρώνονται περιλαμβάνεται στο παράρτημα XIII. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 87 σχετικά με την επικαιροποίηση του εν λόγω καταλόγου, όταν απαιτείται ενημέρωση του καταλόγου λόγω είτε της θέσπισης νέας νομοθεσίας που καθιστά υποχρεωτική μια κοινή μέθοδο είτε της κατάργησης ή τροποποίησης της ισχύουσας νομοθεσίας."

Άρθρο 87

Άσκηση της εξουσιοδότησης

(αντίστοιχο άρθρο 103 Οδηγίας 2014/25/Ε.Ε)

1. Η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ανατίθεται στην Επιτροπή, σύμφωνα με τους όρους του παρόντος άρθρου.

2. Η προβλεπόμενη στα άρθρα 4, 17, 40, 41, 76 και 83 εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ανατίθεται στην Επιτροπή για αόριστο χρονικό διάστημα από τις 17 Απριλίου 2014.\

3. Η εξουσία που προβλέπεται στα άρθρα 4, 17, 40, 41, 76 και 83 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης τερματίζει την εξουσία που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Η ανάκληση αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που καθορίζεται στην απόφαση. Δεν επηρεάζει την ισχύ των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που έχουν ήδη τεθεί σε ισχύ.

4. Μόλις εκδώσει μια κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτοχρόνως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

5. Μια κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει των άρθρων 4, 17, 40, 41, 76 και 83 τίθεται σε ισχύ μόνον εφόσον δεν διατυπωθούν ενστάσεις, ούτε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ούτε από το Συμβούλιο εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίηση της πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή εάν, πριν από τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν πρόκειται να διατυπώσουν ενστάσεις. Η ανωτέρω προθεσμία παρατείνεται κατά δύο μήνες με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

**2. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XIII
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 68 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ
3 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ**

(Αντίστοιχα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XV της Οδηγίας 2014/25/Ε.Ε

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 83 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3)

Οδηγία 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου